

با آرشیوهای جهان آشنا شویم

(۲)

آرشیو فنلاند

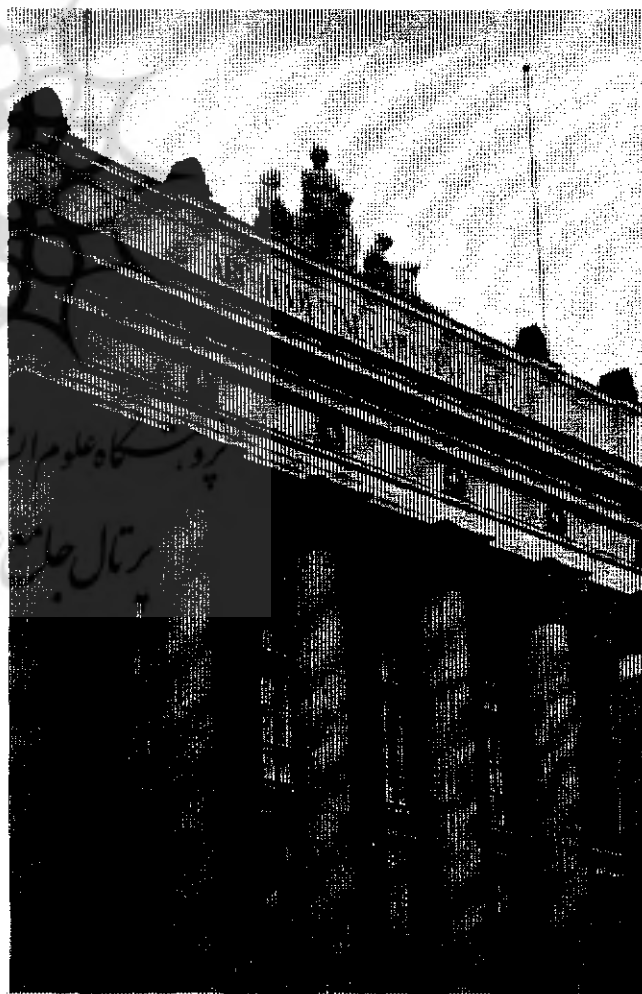
مترجم: شهلا اشرف

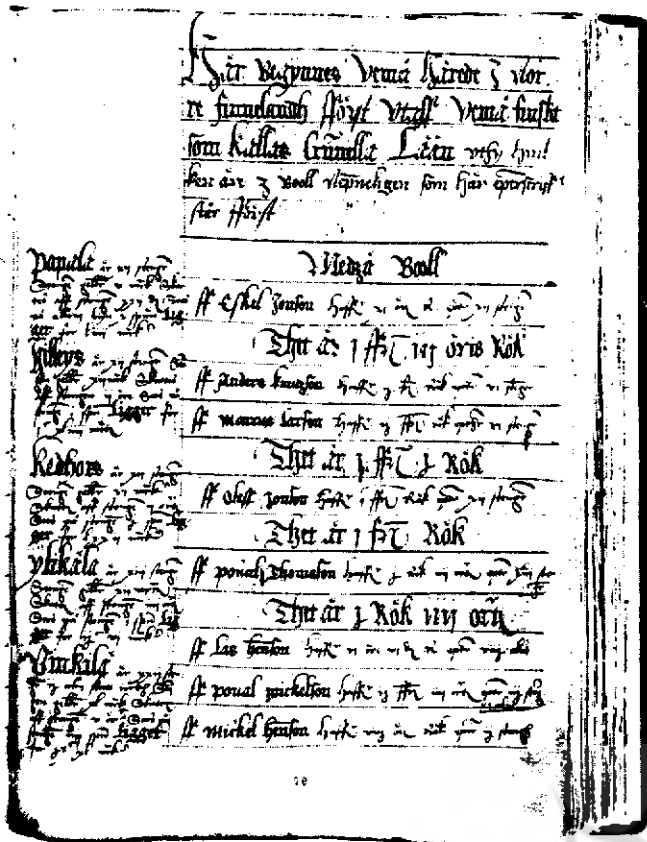
آرشیو ملی فنلاند چون دیگر آرشیوهای ملی، اسناد ارزشمند دولتی و خصوصی را کسب، نگهداری و برای استفاده پژوهشگران آماده‌سازی می‌کند. وظیفه دیگر این آرشیو رهنمود سایر ادارات و سازمانهای دولتی برای مدیریت صحیح اسنادشان است. آرشیو ملی، آرشیوهای استانی و منطقه‌ای، مراکز پژوهش و توسعه تحت نظر وزارت آموزش فعالیت می‌کنند. هدف اصلی مراکز مذکور حفظ اسناد با ارزش از طریق حداکثر استفاده، از فضای موجود و نیز ایجاد شرایط مطلوب برای دسترسی آسان افراد جامعه و پژوهشگران به این مدارک است.

اسناد موجود در آرشیو ملی فنلاند مربوط به قرون وسطی تا زمان حاضر است که در ۴۰۰۰۰ متر قفسه^(۱) جای گرفته‌اند. قدیمی‌ترین سند این آرشیو نامه حمایت آمیز پادشاه سوئد Briger به زنی از کارلیا^(۲) که در سال ۱۳۱۶ میلادی نگاشته شده است. قدیمی‌ترین ردیف اسناد^(۳) مربوط به امور مالی و امین صلح یا دژبانی سلطنتی در قرن شانزدهم میلادی می‌شود. آرشیو ملی فنلاند اسناد راکد و دارای ارزش مستمر ادارات، سازمانهای مرکزی دولتی، دادگاههای عالی کشور و ادارات محلی خارج از محدوده هلسینکی را که ۴۰ الی ۵۰ سال از تاریخ تولید آنها گذشته باشد به خزانه آرشیو مرکزی انتقال می‌دهد. درصد حفظ و امحاء اسناد برحسب زمان ایجاد و سازمان ایجاد کننده متفاوت است. مثلاً اسناد قبل از سال ۱۹۲۰ امحاء نمی‌شوند و حدود ده درصد اسنادی که پس از این سال ایجاد شده‌اند آرشیوی تلقی می‌شوند. اسناد بخش خصوصی و خانواده‌های قدیمی نیز به صورت هدیه یا امانت در اختیار آرشیو ملی قرار می‌گیرد. اسناد وزارت امور خارجه در آرشیو این وزارتخانه نگهداری می‌شود و اسناد وزارت دفاع، نیروهای مسلح و گارد مرزی به آرشیو نظامی مستقل می‌شوند. شهرداریها هم آرشیوهایی دارند که اسناد مربوط به شهر و مقامات شهری را حفظ می‌کنند.

از جمله مجموعه اسناد آرشیو فنلاند عبارتند از:

- حسابهای امین صلح و دژبانی و استانیهای اداری ۱۸۰۸ - ۱۵۳۷
- اسناد نظامی قبل از ۱۸۰۹
- اسناد دادگاههای عادی از آغاز قرن ۱۷
- اسناد فنلاند قدیمی یعنی بخشهایی از ولایات شرقی فنلاند که در سالهای ۱۷۲۱ و ۱۷۴۳ توسط سوئد به روسیه واگذار شد و مجدداً در ۱۸۱۲ به گراند دوک نشین فنلاند منضم گردید.
- اسناد دبیرخانه ایالتی و دفتر حاکم کل ۱۹۱۸ - ۱۸۰۸
- اسناد مجلس سنا ۱۹۱۸ - ۱۸۰۹
- اسناد شورای ایالتی و وزارتخانه‌ها از ۱۹۱۸
- اسناد دادگاههای عالی از ۱۹۱۸
- اسناد مجالس (هیات‌ها) مرکزی^(۴) از آغاز قرن ۱۹
- اسناد حکومت ایالتی Uusimaa از قرن ۱۷
- اسناد مقامات محلی و منطقه‌ای استان Uusimaa
- اسناد بخش کلیسای جامع Porvoo و چندین قلمرو کلیسایی اوانجلیک - لوترن در استان Uusimaa
- مجموعه‌های فوق حاوی حدود ۱۶۱۰۰۰ نقشه و ترسیم هستند که قدیمی‌ترین آنها مربوط به اواسط قرن ۱۷ میلادی است.

تصویری از یک سند قدیمی متعلق به سال ۱۵۴۰ میلادی.

آرشیو ملی فنلاند تا ابتدای سال ۱۹۹۴ حدود ۳۵۰۰ متر قفسه اسناد، مجموعه‌ها، نسخ خطی و ... بخش خصوصی را نیز نگهداری و آماده سازی کرده است. اینها شامل مدارک سیاستمداران، دولتمردان، صاحبان جزف و مشاغل، کارمندان کشوری، وابستگان کلیسا، دانشمندان، هنرمندان، مدارک خانواده‌های معروف و قدیمی، اسناد خانه‌های اربابی^(۵) می‌گردند. مجموعه‌های نسخ ثانوی از اسناد تولدها، قبایله‌های ازدواج، گواهی‌های فوت که در بایگانی‌های نواحی نگهداری می‌شوند و فهرست کلی اسکان در سرزمین فنلاند^(۶) که اکثراً شجره‌شناسان به آنها مراجعه می‌کنند در آرشیو ملی موجود است. از اسنادی که بیشتر مورد مراجعه و بررسی هستند میکروفیلم تهیه شده است. علاوه بر این کپی‌های میکروفیلم از اسناد آرشیوهای استانها، مناطق و آرشیوهای متعدد خارج از فنلاند هم در بخش میکروفیلم آرشیو ملی نگهداری شده و قابل دسترسی می‌باشد. اسناد مهم کلیسای اوانجلیک - لوترن نواحی مختلف فنلاند مربوط به قبل از سال ۱۸۶۰ به میکروفیلم منتقل شده و تهیه میکروفیلم از اسناد قدیمی کلیساهای محلی (روستاهای بزرگ) تا سال ۱۹۰۰ نیز در دست اقدام است.

کتابخانه

کتابخانه آرشیو ملی، کتب مرجع، کتب راهنما، منابع و انتشارات رسمی، ادبیات تاریخ فنلاند، ادبیات مربوط به نجبا و نشان‌های خانوادگی، مهر شناسی، تاریخچه افراد و خانواده‌های سرشناس (رجمال)، تاریخچه اداری، ادبیات علم آرشیو و فهرستگان انتشارات آرشیوی دنیا را در دسترس مراجعین و پژوهشگران قرار می‌دهد. کتابخانه به دو بخش مرجع که مطالعه متون و مدارک در اتاقهای تحقیق انجام می‌شود و بخش عمومی تقسیم می‌گردد. کتب و سایر مدارک کتابخانه آرشیو ملی بخارج از کتابخانه امانت داده نمی‌شود. تا سال ۱۹۹۴ این کتابخانه حاوی ۷۲۰۰۰ مجلد و حدود ۲۰۰ گاهنامه داخلی و خارجی بوده است.

خدمات و رهنمودهای آرشیو ملی

آرشیو ملی و شعب استانی آن در مورد تنظیم و حفظ و نگهداری صحیح اسناد با مدیریت اسناد سایر سازمانها و شهرداریها همکاری نزدیک داشته و رهنمودهای لازم را با پیشنهاد قواعد و معیارها^(۷) و خدمات آموزشی به آنها ارائه می‌دهند ولی در نهایت آرشیو ملی اسناد بالارزش و آرشیوی ادارات و سازمانهای دولتی را مشخص می‌سازد.

خدمات مراجعین

آرشیو فنلاند دارای یک اتاق مرجع و دو تالار تحقیق است که در آنجا مراجعین می‌توانند تحت نظارت مسئولین به مطالعه و بررسی فهرست راهنماها و اسناد آرشیوی بپردازند. ساعات کار فضاها مذکور از این قرار است:

- از ماه سپتامبر تا مه روزهای دوشنبه تا جمعه از ۹ صبح الی ۸ بعدازظهر و شنبه‌ها از ۹ صبح تا ۳ بعدازظهر.
- از ماه ژوئن تا ماه اوت (ماههای تابستان) از ۹ صبح تا ساعت ۶

بعد از ظهر روزهای دوشنبه تا جمعه. ولی طی این سه ماه روزهای شنبه و یکشنبه تعطیل است. از مراجعین به آرشیو ملی ابتدا خواسته می‌شود که دفتر ثبت نام را امضاء و کارت مخصوص پژوهشگران را تکمیل کنند. با در دست داشتن این کارت می‌توان به کتب راهنما و سایر مدارک موجود در کتابخانه مراجعه و برای دسترسی و بررسی اسناد تقاضا کرد. مرکز خدمات اطلاعاتی، اتاق مرجع است که بین تالارهای تحقیق قدیم و جدید قرار دارد. همه فهرست راهنماهای اسناد موجود در آرشیو ملی، کتابخانه آن و سایر مخازن آرشیوی فنلاند و برخی کشورهای دیگر در اینجا قرار دارند. در صورت لزوم مسئول این قسمت در مورد روش مراجعه به فهرست راهنماها، محقق را راهنمایی می‌کند. اسناد مورد نظر پژوهشگر چنانچه تا قبل از ساعت ۱۱ از مسئول اتاق مرجع درخواست شود، همان روز به وی تحویل داده می‌شود. این مرحله معمولاً نیم ساعت طول می‌کشد. اسناد مورد نیاز برای روز شنبه باید تا ساعت ۱۱ روز جمعه درخواست شوند. آرشیو ملی در ضمن کپی‌های تایید شده اسناد را به متقاضیان آنها ارائه می‌دهد و برای اینگونه خدمات مبلغی دریافت می‌دارد ولی پژوهشهای شجره شناسی و سایر بررسیهای گسترده‌تر را انجام نمی‌دهد.

اسناد) امانت بگیرد.

هزینه پستی خدمات آرشیوی ارائه شده، از متقاضی دریافت می‌گردد. واحد تکثیر و امانت دهی دوشنبه تا جمعه از ۹ صبح الی ۴ بعدازظهر کار می‌کند.

دسترسی به اسناد

در فنلاند همه افراد حائز شرایط حق مطالعه و بررسی اسنادی که دسترسی به آنها مجاز شمرده شده را دارند. مراجعه کننده با تکمیل و امضاء برگ درخواست متعهد می‌شود که مقررات دسترسی و مطالعه اسناد آرشیوی را رعایت کند. اسناد ادارات و سازمانهای دولتی نیز اکثراً قابل مراجعه عموم هستند. محدودیت دسترسی به ردیف‌های اسنادی خاص و مدت آن را قانون تعیین می‌کند تا از حقوق قانونی و منافع مشروع افراد، شرکتها، ادارت دولتی و کشور حمایت نماید. مثلاً اسناد مربوط به روابط با سایر کشورها، اسناد نظامی و امور دفاعی کشور، اسناد طبقه‌بندی شده یا محرمانه در مورد افراد حقیقی یا حقوقی (شرکتها) از این جمله‌اند. محدودیت‌ها و شرایط دسترسی به اسناد بخش خصوصی که برای حفظ و نگهداری به آرشیو ملی اهدا یا سپرده می‌شوند در همان‌زمان مشخص می‌گردد.

مطالعه و بررسی برخی نسخ اصلی اسناد نیز بخاطر کیفیت بد سند یا تقاضای زیاد برای مطالعه آنها ممنوع شده است و صرفاً کپی میکروفیلم آنها به متقاضی ارائه می‌گردد.

انتشارات

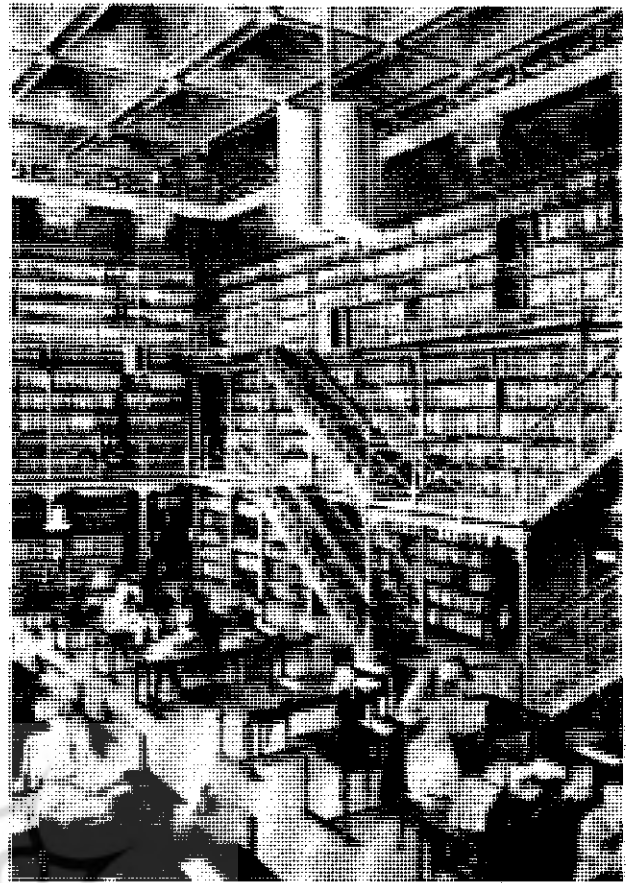
آرشیو ملی فنلاند در رابطه با مدیریت اسناد و آرشیو در دوائر دولتی، فهرست راهنماها و انتشارات مرجع^(۸) برای پژوهشگران معیارهایی را به چاپ می‌رساند. خبرنامه *Artistovieesti* هم برای دست‌اندرکاران حرفه آرشیو، پژوهشگران، سایر علاقمندان و وابستگان به مجامع آرشیوی چاپ می‌شود.

بازدیدهای برنامه‌ریزی شده از آرشیو ملی و نمایشگاهها

براساس برنامه منظم و از قبل تعیین شده بازدید از آرشیو ملی برای گروههای مختلف (دانش آموز، دانشجو و ...) ترتیب داده می‌شود. برگزاری نمایشگاههای اسناد و مدارک هم جداگانه اعلام می‌گردد.

تاریخچه و ساختمانها

تا قبل از سال ۱۸۰۹ کشور فنلاند یک آرشیو مرکزی و مستقل نداشت زیرا وزارتخانه‌ها و هیات اجرائی مرکزی فنلاند در استکهلم مستقر بودند. در سال ۱۸۰۹ که فنلاند یک گراند دوک خودمختار در امپراطوری روسیه شد، آن‌گاه امور اداری متمرکز خود را ایجاد کرد. آرشیو سازمان اداری فنلاند و سنای امپراطوری بزودی تبدیل به خزانه آرشیو مرکزی فنلاند گردید و انتقال مدارک از سایر ادارات و سازمانها به این آرشیو شروع شد. همچنین کشور سوئد براساس یک پیمان صلح^(۹) کلیه اسناد و مدارک

سالن مطالعه (اتاق تحقیق) قدیمی آرشیو ملی فنلاند.

خدمات تکثیر و امانت دهی

آرشیو ملی کپی‌های اسناد یا عکس و میکروفیلم آنها را براساس تقاضای پژوهشگران آماده کرده و تحویل می‌دهد. متقاضیان باید فرم درخواست را در محل آرشیو تکمیل کنند. ولی چنانچه نتوانند در محل حضور یابند می‌توانند تقاضای خود را توسط پست ارسال دارند. تهیه کپی از اسناد مورد نیاز معمولاً طی دو هفته انجام می‌شود ولی چنانچه حجم کپی‌های مورد نیاز زیاد باشد، با متقاضی در مورد مدت توافق می‌شود. نسخ اصلی اسناد به ندرت خارج از آرشیو ملی امانت داده می‌شود مگر در شرایط خاص مثلاً برای استفاده مقامات اداری و استناد جستن به آنها.

افراد عضو یا وابسته به آرشیوهای ایالتی، سایر موسسات و سازمانهای آرشیوی کشور و کتابخانه‌های دانشگاههایی که آرشیو ملی به آنها اجازه بررسی اسناد خود را داده است نیز می‌توانند طبق مقررات به نسخ اصلی اسناد مراجعه کنند (مقررات امانت بین موسسه‌ای) ولی بیرون بردن اسناد ارزشمند قدیمی و برخی اسناد خاص یا محرمانه به هر حال مجاز نیست. کتابخانه‌های ایالتی می‌توانند میکروفیلم اسناد موجود در آرشیو ملی را امانت بگیرند. آرشیو ملی هم متقابلاً می‌تواند اسناد آرشیوهای ایالتی، ادارات دولتی و بخش خصوصی را (البته با کسب رضایت صاحبان حقیقی

راهنمایی می‌کنند و به بررسی عملکرد مدیریت اسناد و دفاتر وزارتخانه‌ها، دادگاهها، دیوانعالی کشور، بانک فنلاند، دانشگاه هلسینکی، شهرداریها، موسسه بیمه و تامین اجتماعی و سایر سازمانهای عمومی می‌پردازند. البته شهرداریها اسناد خود را به آرشیو ملی یا منطقه‌ای انتقال نمی‌دهند و خود تشکیلات آرشیوی دارند ولی باید از مقررات و قانون مصوب برای سازمان آرشیو ملی پیروی کنند و اسناد آنها مشمول قانون آرشیو می‌باشد. بخشی از اسناد پارلمان فنلاند مشمول قانون آرشیو می‌شوند و اسناد پارلمانی در کتابخانه همانجا حفظ و نگهدار می‌شوند. در مورد اسناد ریاست جمهوری نیز مقررات ویژه‌ای وضع گردیده است.

اسناد کلیسای اوانجلیک - لوترن جزء اسناد دولتی (آرشیوی) تلقی نمی‌شوند اما اسناد کلیسای ارتدکس تحت نظارت آرشیو ملی قرار دارد. ریاست آرشیو ملی توسط رئیس جمهور فنلاند منصوب می‌شود. ریاست آرشیو ملی با همکاری شورا یا هیات امنای آرشیو تصمیمات اساسی برای توسعه و بهبود عملکرد آرشیو را اتخاذ می‌کنند. کارمندان آرشیو ملی تا آغاز سال ۱۹۹۶ بالغ بر ۸۲ نفر می‌شوند که حدود یک سوم آنها کارشناس و آرشیویست دارای مدرک دانشگاهی هستند و بقیه در پستهای دفتری، فنی و خدماتی کار می‌کنند. در هفت آرشیو استانی نیز مجموعاً ۹۷ نفر شاغل می‌باشند. در فنلاند بایگانی میانی یا مرکز اسناد وجود ندارد.

اسناد آرشیوی بخش خصوصی

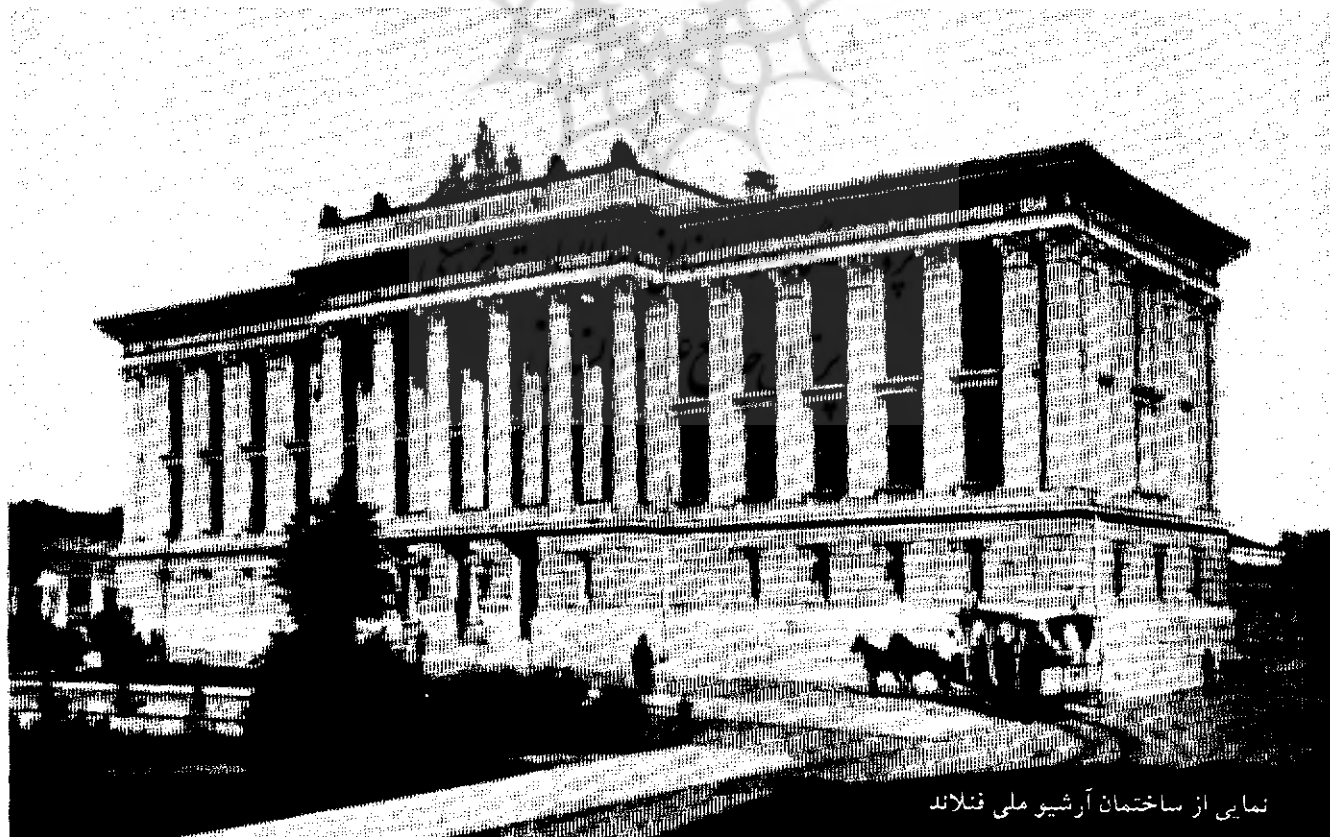
تا سال ۱۹۹۴ اسناد آرشیوی بخش خصوصی که به آرشیو ملی فنلاند اهدا یا سپرده شده‌اند مشتمل بر ۳۰۰۰ سند می‌گردد. این اسناد مربوط به

مربوط به فنلاند را به آنها برگرداند. در سال ۱۸۵۹ آرشیو سنا برای مراجعه عموم افراد افتتاح و ده سال بعد آرشیو ملی فنلاند نامگذاری شد. از ۱۹۲۷ تاکنون هفت آرشیو استانی برای نگهداری اسناد ادارات و سازمانهای محلی و منطقه‌ای ایجاد شده است. کلیه فعالیت‌های آرشیو ملی و آرشیوهای استانی براساس قانون آرشیو مصوب ۱۹۹۴ انجام می‌پذیرد.

قدیمی‌ترین قسمت مجموعه ساختمان آرشیو ملی، ساختمان نوکلاسیک است که بوسیله مهندس مشهور C.G.Nystrom طراحی شده و در ۱۸۹۰ به اتمام رسیده است. ضلع کناری ساختمان بعداً یعنی در سال ۱۹۲۸ به آن افزوده شده و کلاً ملحقات و توسعه ساختمان در ۱۹۷۲ پایان یافته است. پیکره سه زن در بالای نمای ساختمان کار پیکره‌ساز معروف فنلاند C.E.Sjostrand است که به عنوان نشان و علامت روی مهر رسمی آرشیو ملی حک شده است. نقاشی‌های روی سقف اطاق تحقیق و روی دیوار ورودی سرسرای قدیمی توسط Salomo Wuorio در ۱۸۹۰ ترسیم شده است.

ظرفیت بایگانی خزانه آرشیو ملی حدود ۵۰ کیلومتر قفسه است. در دو اطاق تحقیق و اطاقهای متصل به آن ۱۲۱ جای نشستن وجود دارد که بخشی از آن برای مطالعه کنندگان میکروفیلم در نظر گرفته شده است. یک تالار سخنرانی با ظرفیت ۶۰ نفر و یک چاپخانه که بنام Hausen یکی از روسای قبلی آرشیو فنلاند نامگذاری شده نیز در مجموعه ساختمان آرشیو ملی هستند.

آرشیو ملی و هفت آرشیو استانی وابسته به وزارت آموزش هستند و دوائر و سازمانهای دولتی را در چگونگی ایجاد اسناد و مدیریت اسناد

نمایی از ساختمان آرشیو ملی فنلاند

اهداف دیگر مهم تلقی می‌شوند در معرض انهدام یا فقدان واقع یا به معرض فروش گذاشته شوند، آرشیو ملی براساس قانون می‌تواند اسناد مذکور را خریداری (با پرداخت معادل ارزش مادی سند در بازار به صاحب سند) یا از آنها نسخه‌برداری کند.

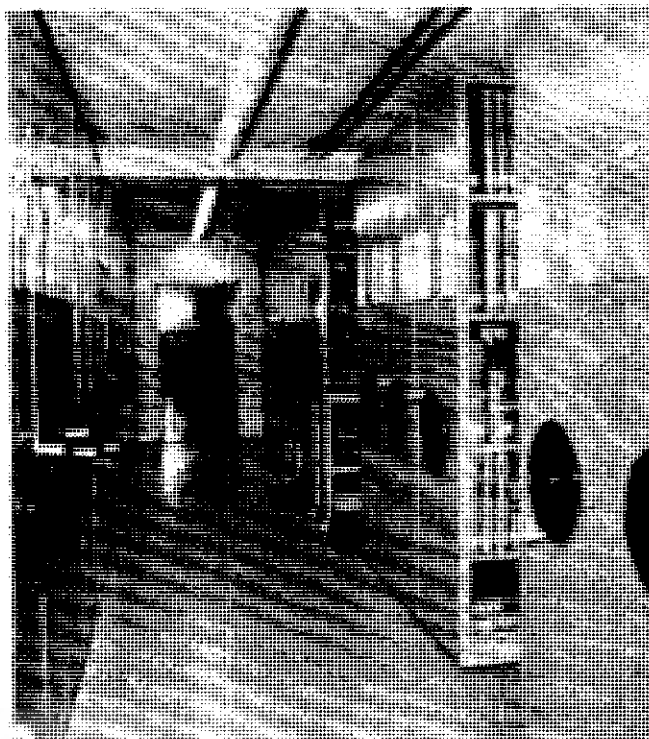
مرکز اطلاع رسانی شهر هلسینکی

طبق آمار سازمان ملل، شهر هلسینکی یکی از تند رشدترین شهرهای عمده اروپا است. در ژانویه ۱۹۹۶ شهر هلسینکی حدود ۵۲۶ هزار جمعیت را در خود جای داده. برای ارائه خدمات مطلوب و لازم به شهروندان نیاز به گردآوری اطلاعات به روز در مورد وضعیت کنونی شهر و پیش بینی برای آینده آن است. مرکز اطلاع رسانی که به صورت کنونی از سال ۱۹۹۰ تشکیل گردیده اطلاعات پایه و اساسی را برای ساکنان و مقامات اداری شهر فراهم می‌آورد.

مرکز اطلاعات شهر هلسینکی بزرگترین سازمان شهرداری برای پژوهش‌ها و آمارهای شهری است و حدود ۸۰ کارمند دارد و به ۴ بخش تقسیم می‌شود: خدمات آمار و اطلاعات، پژوهشهای شهری، آرشیو شهر و امور اداری.

آرشیو شهر که در ۱۹۹۵ پنجاهمین سالگرد تاسیس خود را جشن گرفت مدارک مربوط به شهر هلسینکی را که مدت ۲۰ سال از تاریخ ایجاد آنها گذشته است و اسناد ادارات و سازمانهایی را که دیگر وجود ندارند (منحل شده‌اند، ادغام شده‌اند...) را نگهداری می‌کند. در پایان سال ۱۹۹۵ این آرشیو حاوی ۱۰۷ کیلومتر قفسه اسناد بود، اکثر این اسناد قابل دسترسی و مطالعه هستند و سالانه بطور متوسط ۱۴۰۰ نفر مراجعه کننده دارند.

مرکز اطلاع رسانی در سال حدود ۵۰ نشریه تحقیقی، آماری و امور عمومی شهر منتشر می‌کند و با سایر شهرهای منطقه و موسسات آموزش عالی همکاری نزدیک دارد. علاوه بر آن این مرکز مرتباً با همتایان خود در سایر کشورها تبادل اطلاعات و محقق می‌کند.

تصویر یکی از مخازن آرشیو ملی فنلاند

دولتمردان، سیاستمداران، خدمتگزاران جامعه، بازرگانان معتبر، کارمندان کشوری، کشیش‌ها و خادمین کلیسا، دانشمندان، هنرمندان، خانواده‌های قدیمی، املاک اربابی، شرکتها و موسسات می‌شود. در آرشیوهای استانی و کتابخانه‌های دانشگاهها نیز برخی اسناد بخش خصوصی نگهداری می‌شوند.

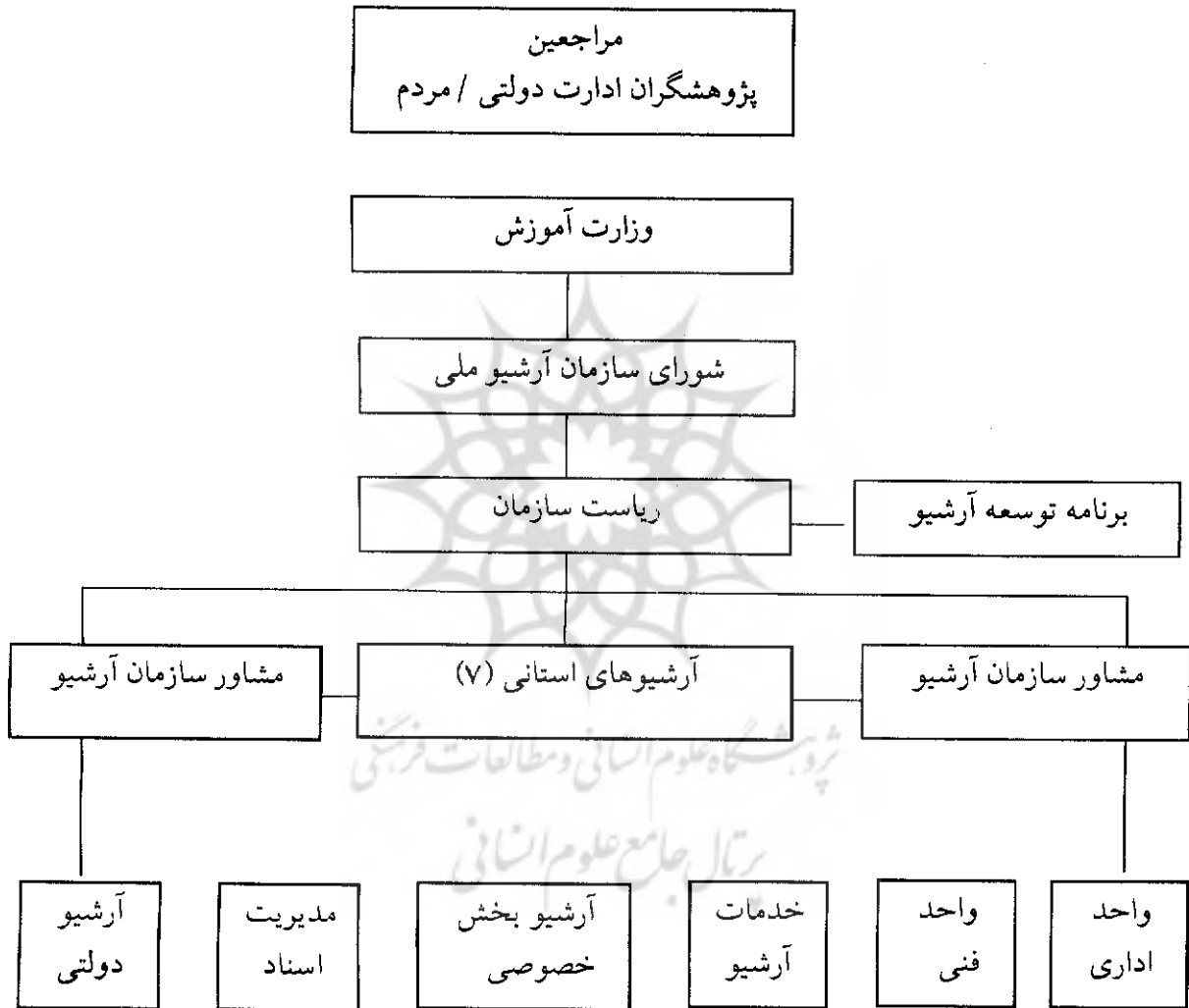
غیر از آرشیو ملی و آرشیوهای استانی، آرشیوهای خصوصی از قبیل «آرشیو ادبیات فنلاندی و سوئدی» که شامل مجموعه‌های بزرگی از فرهنگ عامه (فولکلور) است، آرشیو احزاب سیاسی و اتحادیه‌های تجاری، آرشیو اسناد تجار و بازرگانان و آرشیو ورزش نیز ایجاد شده‌اند و مقررات خاص برای کمک دولت به آنها تدوین گردیده است. شورای کشوری^(۱۱)، آرشیوهای بخش خصوصی را که از نظر پژوهشی دارای اسناد مهم و معتبر هستند تصویب و ارائه کمکهای مالی دولت به آنها را تایید می‌کند. در حال حاضر تعداد ده آرشیو خصوصی از جمله آرشیوهای مذکور کمکهای مالی از دولت دریافت می‌دارند. این کمکها از طریق آرشیو ملی به آنها اعطا می‌گردد در نتیجه آرشیو ملی حق نظارت بر فعالیت و امور مالی آنها را دارد.

چنانچه سند یا مجموعه‌ای از آرشیوهای خصوصی که از نظر تحقیق یا

- ۱ - Shelf-metres
- ۲ - Carelia
- ۳ - Record Series
- ۴ - Central boards
- ۵ - Manor houses
- ۶ - General list of Settlement
- ۷ - Norms
- ۸ - Source publications
- ۹ - Peace treaty of Hamina
- ۱۰ - Council of State

« ساختار سازمانی آرشیو ملی فنلاند »

ORGANIZATION OF THE NATIONAL ARCHIVES

National Archives

P.O. Box 258

FIN - 00171 Helsinki

Tel : (90) 228 521

Fax : (90) 176 302

آدرس آرشیو ملی فنلاند :